

opusdei.org

Šapat u duši: Božja šutnja

„Svojom šutnjom Bog čini da vjera i nada njegovih vjernika raste. On ih čini novima, a s njima čini sve stvari novima.“
Novi članak u nizu „Svjetlo vjere“.

3.03.2019.

Knjiga Izlaska pripovijeda kako se Bog objavio Mojsiju na brdu Sinaju u sjaju svoje slave. Cijela se planina snažno tresla; Mojsije je govorio i Bog mu je odgovorio usred grmljavine i munja (Izl 9, 16-22). Svi ljudi koji su

slušali bili su preplavljeni Božjom moći i veličanstvom. Iako je povijest Izraela obilježena drugim sličnim teofanijama,[1] Bog se obično pokazivao svome narodu ne u sjaju svoga svjetla, već u tišini, u tami.

Nekoliko stoljeća nakon Mojsija prorok Ilija, bježeći od Izabelinog progona, ponovno je otišao na Svetu goru, vođen od Boga. Skriven u pećini, prorok vidi znakove jednake znakovima teofanije u Knjizi izlaska: potres, silovit vjetar, požar. Ali Bog nije bio tamo. Nakon požara, kaže sveti autor, čuo se "zvuk mekog povjetarca". Ilija prekriva svoje lice plaštem i odlazi u susret Bogu. Tada mu je Bog govorio (usp. 1 Kr 19, 9-18).

Hebrejski tekst doslovno kaže da je Ilija čuo "zvuk ili glas meke tišine [demama]." Grčka verzija Septuaginte i Vulgate prevodi taj izraz kao "blagi povjetarac",

vjerojatno kako bi se izbjegla očita kontradikcija između "zvuka ili glasa", s jedne strane, i "tišine" s druge strane. Preinačena standardna verzija prevodi je kao „još uvijek slab glas“. No, ono što riječ demama uistinu znači jest upravo tišina. S ovim paradoksom sveti autor implicira da tišina nije prazna, već puna božanske prisutnosti. "Tišina čuva otajstvo"[2], Božje otajstvo. A Sveto pismo nas poziva da uđemo u ovu tišinu ako ga želimo pronaći.

Kako mali šapat čujemo od Njega!

Ovakav način govora o Bogu nam je ipak težak. Psalmi to ispoljavaju rječito: *Ne šuti, Jahve, ne budi nijem i nemoj mirovati, Bože.* (Ps 83,1). *Zašto lice svoje sakrivaš?* (Ps 44,25). *Zašto da govore pogani: „Ta gdje je Bog njihov?“* (Ps 115,2). Kroz Svete tekst Bog sam postavlja ta pitanja na naše usne i u naše srce. Želi da meditiramo nad njima u kovačnici

svoje molitve. To su važna pitanja. S jedne strane, jer upućuju izravno na način na koji se Bog uobičajeno otkriva, na to kakav je Njegov "modus operandi". Pomažu nam razumjeti kako tražiti Njegovo lice, kako slušati Njegov glas. S druge strane, zato što pokazuju poteškoću u shvaćanju Božje blizine, osobito u teškim životnim situacijama, a to je iskustvo zajedničko vjernicima i nevjernicima, iako u svakom slučaju može imati različite oblike. Vjera i život milosti ne čine Boga očitim; vjernik također može iskusiti očiglednu odsutnost Boga.

Zašto Bog šuti? Pismo nam često predstavlja Njegovu šutnju, Njegovu udaljenost kao posljedicu nevjernosti čovječanstva. Kao što čitamo u Ponovljenom zakonu: *Evo, ustat će ovaj narod i odati se bludu za tuđim bogovima zemlje, gdje idu da budu među njima, i napustit će me i prekršiti moj Savez koji sam sklopio s*

njima. U onaj dan sigurno ću sakriti lice svoje zbog svega zla koje su učinili, jer su se okrenuli drugim bogovima. (Pnz 31,16-18) Grijeh, idolopoklonstvo, jest “veo” koji čini Boga neprozirnim za nas, što ometa gledanje Njega; to je poput buke koja Njegov glas čini nečujnim. Ali Bog strpljivo čeka za ovim zastorom koji smo stavili između sebe i Njega, gledajući pravi trenutak da nas ponovno potraži. Ne ću vas gledati u gnjevu, jer sam milostiv. (Jer 3,12)

Umjesto Božje šutnje, ono što se često događa jest da Mu ne dopuštamo da govori, da Ga ne slušamo jer u našem životu ima previše buke. „Ne postoji samo tjelesna gluhoća koja u velikoj mjeri izolira čovjeka u društvenom životu. Postoji i izostanak sluha u odnosu na Boga, a mi ga osjećamo osobito u naše vrijeme. Jednostavno Ga više ne možemo čuti; previše različitih frekvencija zauzima naš sluh. Ono što je rečeno o Njemu čini

se da je pred-znanstveno za nas i više se ne čini prikladnim za naše vrijeme. S ovim oštećenjem sluha, ili čak s gluhoćom za Boga, naravno da također gubimo sposobnost da razgovaramo s Njim. Na taj način nedostaje odlučujuća percepcija. Naša unutarnja osjetila su izložena riziku od atrofije. Po nedostatku te percepcije, radijus našeg odnosa prema stvarnosti općenito postaje drastično i opasno ograničen.”[3]

Ipak, ponekad nismo gluhi za Božji glas; čini se da On ne sluša, da On ostaje pasivan. Knjiga o Jobu, na primjer, pokazuje kako molitve pravednog čovjeka koji trpi kušnje mogu izgledati kao da ne mogu dobiti odgovor od Boga. *Kako mali šapat čujemo od Njega!* (Job 26,14).

Svakodnevno iskustvo svake osobe također pokazuje kako se naš vapaj za primanjem ugodnog odgovora od Boga ponekad suočava s vakuumom. Božju milost, o kojoj Sveto pismo i

kršćanski nauk toliko govore, može ponekad biti teško uočiti za nekog tko prolazi kroz bolne situacije, obilježene bolešću ili nepravdom, gdje se čini da molitva ne izaziva nikakav odgovor. Zašto Bog ne sluša? Nije li, ako je On Otac, došao da mi pomogne, jer može sve učiniti? “Božja nepristranost, Njegova tama i problematika o Njemu danas su intenzivniji nego ikad; čak i mi, koji težimo biti vjernici, često imamo osjećaj da je Božja stvarnost izmakla našim rukama. Zar se često ne pitamo zašto je On skriven pod neizmjernom tišinom ovoga svijeta? Nemamo li ponekad dojam da nakon mnogo refleksije ostaju samo riječi, dok je Božja stvarnost udaljenija nego ikad?”[4]

Ali više nego u bilo kojem od svojih vlastitih iskustava u Objavi, u povijesti samoga Isusa Krista dublje shvaćamo otajstvo Božje šutnje. Isus, koji je pravi pravednik, vjerni sluga,

ljubljeni Sin, nije zaštićen od muka i križa. Na Njegovu molitvu u Getsemanskom vrtu odgovara anđeo koji dolazi tješiti Ga, ali ne da osloboditi Ga od Njegove neposredne patnje. Da Isus moli na križu ove riječi iz Psalma 22 također je zapanjujuće: *Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio? Daleko si od ridanja moga.* (Ps 22,2) Činjenica da je On, koji nije poznavao grijeha (2 Kor 5,21), iskusio patnju, tako intenzivno pokazuje kako se bol i tuga, koji često obilježavaju život muškaraca i žena na dramatičan način, ne mogu tumačiti kao znak Božjeg odbacivanja, niti Njegova tišina kao odsutnost ili rezerviranost.

Bog je spoznat u svojoj tišini

Kada su apostoli prošli pored slijepca, pitanje koje postavljaju odražavaju način razmišljanja mnogih ljudi toga vremena: *Tko je sagriješio: ovaj čovjek ili njegovi*

roditelji, da je rođen slijep? (Iv 9,1). Iako se danas čini čudnim čuti da netko tako govori, zapravo pitanje nije toliko udaljeno od načina na koji mnogi misle, gdje se patnja vidi kao slijepa "sudbina" kojoj se mora prepustiti nakon što propadnu svi pokušaji da je se spriječi. Isus ispravlja apostole: *Nije taj čovjek sagriješio, niti njegovi roditelji, nego da se na njemu očituju djela Božja.* (Iv 9,3) Bog ponekad ostaje šutljiv, očito ravnodušan prema našoj situaciji, jer želi otvoriti put za ulazak u našu dušu. Samo tako možemo razumjeti, na primjer, da je dopustio Josipu da trpi zbog neizvjesnosti Marijine neočekivane trudnoće (usp. Mt 1, 18-20), kad je On mogao lako drugačije urediti stvari. Bog je pripremao Josipa za nešto veliko. "On nikada ne ometa radost svoje djece, osim ako ih priprema za veću i sigurniju radost."[5]

Sveti Ignacije Antiohijski piše da "tko je razumio riječi našega Gospodina, razumije Njegovu tišinu jer je Bog spoznat u svojoj tišini." [6] Božja tišina je često "mjesto" za našu mogućnost slušanja Boga, a ne nas samih. Bez Božjeg "tihog glasa" u molitvi, "ljudsko ja" završava povlačenjem u sebe, a savjest, koja bi trebala biti odjek Božjeg glasa, riskira da bude svedena na ogledalo sebe, tako da unutarnji razgovor postaje monolog, što je tisućama dalo povoda za samoopravljanje." [7] Štoviše, ako bi Bog govorio i neprekidno intervenirao u našem životu kako bi riješio naše probleme, ne bi li postojala opasnost da bismo lako mogli trivijalizirati Njegovu prisutnost? Zar ne bismo završili kao dva sina u prispodobi (usp. Lk 15,11-32): tražeći ono što nam On može dati, a ne radost življenja s Njim?"

Tišina može izrezati unutarnji prostor u našim dubinama kako bismo omogućili Bogu da tamo prebiva, kako bi Njegova Riječ ostala u nama i ljubav prema Njemu ukorijenila se u našim umovima i srcima i nadahnula naš život." [8] Shvaćajući našu potrebu da tražimo Boga s pouzdanom molitvom kada smo suočeni s poteškoćama, oslobođeni smo svoje samodostatnosti. Svi naši unutarnji resursi su stavljeni u igru, a naše zajedništvo s onima oko nas je ojačano.

Božja tišina, činjenica da On uvijek ne intervenira odmah kako bi riješio naše probleme, budi dinamičnost ljudske slobode; poziva nas da preuzmemo odgovornost za vlastiti život i shvatimo svoju odgovornost za one oko sebe, za njihove specifične potrebe. "Snaga koja mijenja svijet i pretvara je u Božje kraljevstvo, u tišini i bez fanfara, jest

vjera — a molitva je izraz vjere... Bog ne može promijeniti stvari bez našeg obraćenja, a naše istinsko obraćenje počinje s vapajom „duše koja moli oprost i spasenje.“[9]

U Isusovom učenju molitva se uvijek smatra dijalogom između djeteta i njegovog nebeskog Oca, u kojem molba ima vrlo važno mjesto (usp. Lk 11,5-11; Mt 7,7-11). Dijete koje zna da ga njegov Otac uvijek sluša, ali to što je obećano nije toliko bijeg od patnje ili bolesti, već dar Duha Svetoga (Lk 11,13). Odgovor kojim nam Bog uvijek dolazi u pomoć je dar Duha ljubavi. To je mnogo dragocjeniji dar od bilo kojeg zemaljskog rješenja naših problema. To je dar koji treba biti prihvaćen sa sinovskom vjerom i koji ne poništava potrebu za ljudskim naporom u suočavanju s poteškoćama. S Bogom, tamne doline koje ponekad moramo prijeći nisu automatski osvjetljene svjetlošću; nastavljamo hodati,

možda još uvijek u strahu, ali s pouzdanim strahom: *Zla se ne bojim jer ti si sa mnom.* (Ps 23,4)

Ovaj način Božjeg djelovanja, koji potiče našu odlučnost i povjerenje, može se vidjeti u načinu na koji je Bog ostvario svoju objavu u povijesti. Možemo se ovdje prisjetiti Abrahama, koji napušta svoju zemlju i kreće u nepoznatu zemlju vjerujući u božansko obećanje, ne znajući gdje ga Bog vodi (usp. Post 12, 1-4).

Vidimo povjerenje naroda Izraela u Božje spasenje, čak i kad se sva ljudska nada čini izgubljenom (usp. Est 4,17). Svjedoci smo spokojnog bijega Svete Obitelji u Egipat (usp. Mt 2, 13-1),

kad se čini kao da se Bog pokorava kapricima provincijskog vladara. Štoviše, misliti da su oni koji su bili očevici Isusova života lakše vjerovali ne odgovara stvarnosti jer ni oni koji su vidjeli Krista osobno nisu bili

pošteđeni ozbiljnog izbora da vjeruju ili ne vjeruju u Njega, da prepoznaju u Njemu prisutnost i djelovanje Božje. [10] Mnogi odlomci u Novom zavjetu nam pokazuju kako je ta odluka bila daleko od nečeg očiglednog.[11]

Jučer, kao i danas, unatoč Objavi koja nam pruža autentične znakove vjerodostojnosti, veo Božje nepristupačnosti nije u potpunosti uklonjen. Njegova šutnja nas i dalje izaziva. „Ljudsko postojanje je put vjere i, kao takvo, pojavljuje se više u polumraku nego u punom svjetlu, s trenucima sumraka pa čak i tame. Dok smo ovdje, naš je odnos s Bogom ostvaren više u slušanju nego u viziji.” [12] To nije samo izraz činjenice da je Bog uvijek veći od naše inteligencije. Također nam pokazuje koliko su usko povezani način na koji Bog otkriva sebe i slobodu koju imamo kao ljudska bića stvorena na Njegovu sliku. Božja

objava ostaje u svjetlosti ispunjenoj nejasnoćom koja omogućuje našoj slobodi da izaberemo hoćemo li se otvoriti Njemu ili ostati zatvoreni u vlastitoj samodostatnosti. Bog je “Kralj sa srcem od mesa, poput vašeg; on je autor svemira i svakog stvorenja, ali on ne gospodari nad nama. Moli nas da mu damo malo ljubavi, dok nam tiho pokazuje svoje rane.” [13]

Oblak tišine

Svojom molitvom na križu: *Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?* (Mt 27,46), “Isus je vapaj čovječanstva koje pati od očigledne Božje odsutnosti, učinio svojim i prenio taj vapaj do Očeva srca. Moleći se u ovoj krajnjoj samoći zajedno sa čitavim čovječanstvom, On nam otvara Srce Božje.” [14] U stvari, psalam koji Isus koristi da bi zazvao Oca, nakon žalosti, otvara širok nadom ispunjen obzor (usp. Ps 22,22-32).[15] Čak i

usred svoje agonije, Isus nikada ne gubi iz vida tu nadu: *u Tvoje ruke predajem duh svoj.* (Lk 23,44) Isus zna da će predavanjem svoga života na križu zauvijek promijeniti povijest, čak i ako se čini da zlo i smrt ponekad imaju posljednju riječ. Njegova šutnja na križu nadilazi krikove onih koji ga osuđuju. *Gle, sve činim novo.* (Otk 21,5)

“Vjera također znači vjerovati u Boga, vjerujući da nas On uistinu voli, da je živ, da je tajanstveno sposoban intervenirati, da nas ne napušta i da izvlači dobro iz zla svojom moći i beskrajnom kreativnošću. To znači vjerovati da trijumfalno maršira u povijesti... da je Božje kraljevstvo već prisutno na ovom svijetu i da raste, ovdje i ondje, i na različite načine.” [16] Svojom tišinom Bog čini da vjera i nada Njegova naroda raste. On ih čini novim i s njima On sve čini novim.

Na svakome od nas je da odgovorimo na Božju “nježnu tišinu” pažljivom šutnjom, tišinom koja sluša. “Svatko od nas zna kako tajanstveno Gospodin djeluje u njegovom srcu i duši. I to je zasjenjenje, moć, stil Duha Svetog, takoreći, za zakrivanje našeg misterija. To zasjenjenje u nama, u našim životima, zove se tišina. Tišina je oblak koji zastire otajstvo našeg odnosa s Gospodinom, naše svetosti i naših

grijeha. To je misterij koji ne možemo objasniti. Ali kad nema tišine u našim životima, gubimo misterij, on nestaje.”[\[17\]](#)

Marco Vanzini - Carlos Ayxelá

Predložena čitanja za dublje ulaženje u temu:

Papinsko vijeće za kulturu: "Gdje je tvoj Bog? Odgovor na izazov nevjere i religiozne indiferentnosti danas"

*Franjo, propovijed u Santa Marti, 20.
prosinca 2013*

*Benedikt XVI., Homilija, 6. listopada
2006*

Benedikt XVI., Publika, 7. ožujka 2012

*John Henry Newman, "Krist skriven
od svijeta"*

*John Henry Newman, "Krist očitovan
u sjećanju"*

*Snaga tišine, Robert Sarah, Ignatius
Press*

.....

[1] Usp., na primjer, Post 18,1-15; 1 Kr 18: 20-40; Iz 6: 1-13.

[2] Franjo, propovijed u crkvi svete Marte, 20. prosinca 2013.

[3] Benedikt XVI., Homilija, 10. rujna 2006.

[4] Joseph Ratzinger, “Jesmo li spašeni? Ili Job govori s Bogom” u Ser Cristiano, Sígueme 1967, str. 19.

[5] Alessandro Manzoni, Zaručnica, ch. 8.

[6] Ignacije Antiohijski, Pismo Efežanima, XV, 2 (Izvori Chrétiennes 10, str. 84-85).

[7] Benedikt XVI., Homilija, 6. veljače 2008.

[8] Benedikt XVI., Opća audijencija, 7. ožujka 2012.

[9] Benedikt XVI., Homilija, 21. listopada 2007.

[10] Usp Romano Guardini, Gospodin, IV.6, “Objava i otajstvo”.

[11] Usp., na primjer, Iv 6,60-68; 8, 12-20; 9, 1-41.

[12] Benedikt XVI., Angelus, 12. ožujka 2006.

[13] Krist prolazi, br. 179.

[14] Benedikt XVI., Homilija, 6. veljače 2008.

[15] To se često događa u psalmima. Psalmist se žali Bogu: Koliko dugo, Gospodine? Hoćeš li me zauvijek zaboraviti? Dokle ćeš skrivati lice od mene? (Ps 13,2-3) - ali ne gubi vjeru u Boga: pouzdao sam se u tvoju postojanu ljubav; Srce će mi se radovati u tvom spasenju. Ja ću pjevati Gospodinu, jer on mi učini dobro.

[16] Franjo, Apostolska pobudnica Radost evanđelja (24. prosinca 2013), br. 278.

[17] Franjo, propovijed u crkvi svete Marte, 20. prosinca 2013.

---

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/sapat-u-dusi-bozja-sutnja/](https://opusdei.org/hr-hr/article/sapat-u-dusi-bozja-sutnja/)
(28.03.2026.)